

D E C I Z I E

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Iuliana Oprea și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de societatea cu răspundere limitată „Avante” și Rusu Valeriu, în pricina la cererea introductivă depusă de societatea comercială „Cîmpia Ochiualbeană” cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de sine, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016, prin care s-a admis contestația depusă de societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” și s-a modificat rangul creanței din chirografară de rangul V în creanță garantată

c o n s t a t ă:

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 09 martie 2015 s-a admis cererea introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate, s-a intentat procesul de insolabilitate în privința societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” și s-a desemnat în calitate de administrator al procesului de insolabilitate Budeci Veaceslav (f.d. 1-8).

La 08 iunie 2015 s-a aprobat tabelul definitiv al creanțelor al societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” și s-a validat creanța chirografară al societății cu răspundere limitată „Agarista Agricola” de gradul V în mărime de 934 506,42 lei, echivalentul sumei de 50 080,73 dolari SUA, la cursul de 18,66 lei/dolar SUA și creanța chirografară de rangul VI în mărime de 481 270,69 lei (f.d. 15, 17, 9-17).

La 10 septembrie 2015 societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” a depus contestație în privința tabelului definitiv al creanțelor solicitând trecerea creanței în sumă de 50 080,73 dolari SUA din categoria creanțelor chirografare în categoria creanțelor garantate.

În motivarea contestației societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” a indicat că a încheiat în calitate de creditor gajist contractul de gaj nr. 15-01 din 23 decembrie 2014 cu societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în calitate de debitor gajist.

Instanța de insolabilitate în ședința de judecată din 08 iunie 2015 a respins cererea de a fi validată creanță în sumă de 50 080,73 dolari SUA ca creanță garantată, motivând că contractul de gaj este lipsit de obiect, deoarece grîul care este obiect al contractului nu exista în natură în momentul intentării procesului de insolabilitate.

La momentul încheierii contractului de gaj, societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” avea însămnătate cu grîu 174 ha de teren arabil.

Suprafața totală de teren arabil deținută de debitor în baza contractelor dearendă este de 930 ha.

Termenul contractelor dearendă era stabilit în luna mai 2014, însă având în vedere că arendatorii nu l-au informat cu 6 luni înainte despre expirarea termenului

arendei, despre faptul că nu doresc să prelungească termenul contractului de arendă și nu au cerut predarea terenurilor agricole, iar arendașul a continuat exploatarea acestor terenuri, contractul de arendă s-a prelungit de drept pentru încă un agricol, adică până în vara anului 2015.

Exploatarea terenurilor de către debitor se confirmă prin contractul încheiat cu societatea pe acțiuni „Acord” în vederea efectuării lucrărilor de pregătire și cultivare cu grâu a unei suprafețe de 174 ha de teren.

Suprafața de teren de 174 ha a fost cultivată cu grâu în toamna anului 2014 de către societatea cu răspundere limitată „Acord”.

Terenul înșămânțat cu grâu care este obiectul contractului de gaj se află în posesia societății cu răspundere limitată „Cutezătorul Agricol” în baza contractului de arendă din 01 august 2014.

Având în vedere că arendașii au încheiat noi contracte de arendă care au obiect aceleași terenuri agricole, fie arendatorii sunt obligați să plătească arendașului valoarea obiectelor, care deși neseperate, vor putea fi separate înainte de sfârșitul anului agricol, fie contractele de arendă urmează a fi declarate nule (f.d. 18-21).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 09 octombrie 2015 s-a respins contestația depusă de societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” ca fiind neîntemeiată.

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 20 ianuarie 2016 a admis recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola”, a casat încheierea Curții de Apel Bălți din 09 octombrie 2015 și a trimis pricina la rejudecare (fd.d. 44-52).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 27 ianuarie 2016 s-a intentat procedura de faliment în privința societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană”, s-a dizolvat societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” și s-a desemnat în calitate de lichidator Budeci Veaceslav cu stabilirea atribuțiilor de valorificare și lichidare a masei debitoare (f.d.22-27).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016 s-a admis contestația depusă de societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricolă” privind trecerea creanțelor chirografare în categoria creanțelor garantate.

S-a modificat rangul creanței societății cu răspundere limitată „Agarista Agricola” din tabelul definitiv al creanțelor în sumă de 50 800 dolari SUA din creanță chirografară de rangul V în creanță garantată (f.d. 35-43).

La 07 martie 2016 societatea cu răspundere limitată „Avante” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și trimiterea pricinii la rejudecare.

În motivarea cererii de recurs societatea cu răspundere limitată „Avante” a indicat că conform art. 153 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, creditorul garantat trebuie să prezinte administratorului/lichidatorului în termenul indicat la art.152 alin.(1) dovada faptului că creanța lui nu a fost acoperită în întregime sau că el a renunțat la garanțiile reale. Dacă dovada nu se face la timp, creanțele lui nu sînt luate în considerare la distribuție.

Societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” nu a prezentat probe că obiectul gajului există în natură și face posibilă executarea creanței garantate.

În ședința de judecată din 24 februarie 2016 lichidatorul a confirmat că în rezultatul inventarierii bunurilor debitorului nu au fost găsite cereale de floarea soarelui și bunurile gajate conform contractului de gaj nu există în natură (f.d. 53-55).

La 09 martie 2016 reprezentantul creditorilor salariați validați Rusu Valeriu a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii și trimiterea pricinii la rejudecare.

În motivarea cererii de recurs Rusu Valeriu a indicat că validarea creanței creditorului societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” cu titlu garantat afectează drepturile creditorilor chirografari atât la distribuirea masei debitoare, cât și la completarea masei debitoare prin recuperarea de către debitori (f.d. 56-58).

Prin referința depusă la 03 mai 2016 societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” a solicitat respingerea cererilor de recurs.

Conform art. 8 alin. (3) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2013, recursul va fi judecat în termen de 60 de zile de la înregistrarea dosarului în instanța de recurs, în modul prevăzut de Codul de procedură civilă.

Conform art. 144 alin. (9) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, instanța de insolvență soluționează contestația prin încheiere care poate fi contestată cu recurs.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt depuse în termen, neîntemeiate și urmează a fi respinse cu menținerea încheierii contestate din următoarele motive.

Conform art. 8 alin. (1) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea prin care s-a examinat contestația societății cu răspundere limitată „Agricola Agarista” la 24 februarie 2016.

În ședința de judecată din 24 februarie 2016 reprezentantul societății cu răspundere limitată „Avante” și reprezentantul creditorilor Rusu Valeriu nu au fost prezenți (f.d. 36-37).

Prin urmare, recursurile declarate de societatea cu răspundere limitată „Avante” și reprezentantul creditorilor Rusu Valeriu la 07 martie 2016 și 09 martie 2016 împotriva încheierii din 24 februarie 2016 sunt depuse în termen.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele pricinii rezultă că la 09 aprilie 2014 s-a înregistrat contractul de gaj nr. 14-03 din 04 aprilie 2014, încheiat între societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în calitate de debitor gajist și societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” în calitate de creditor gajist asupra recoltei anului 2014, plantată pe terenurile din extravilanul satului Ochiul Alb, raionul Drochia: floarea soarelui de pe 80 ha, cantitatea 160 t, la prețul de 4,50 lei/kg, la valoarea gajului de 720 000 lei și mere din 35 ha de livadă, cantitatea de 140 t la prețul de 1,20 lei/kg la valoarea totală a gajului de 888 000 lei. Obligația garantată prin gaj este datoria de 51 215,16 dolari SUA, scadentă la 20 august 2014 în baza contractului de vânzare-

cumpărare nr. 12-375 din 07 mai 2012 și nr. 13-24 din 06 februarie 2013 și datoria de 200 000 lei în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 14-478 (f.d. 75).

Prin factura fiscală seria JB1932101 și seria WB 0722008 din 16 octombrie 2014 societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” și societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” au stabilit spre păstrare 150 000 kg de floarea-soarelui la prețul de 4,5 kg la valoarea de 675 000 lei (f.d. 76-77).

La 23 decembrie 2014 societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” în calitate de creditor gajist și societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în calitate de debitor gajist au încheiat contractul de gaj nr. 15-01, prin care au garantat datoria formată în baza contractelor de vânzare-cumpărare nr. 12-375 din 07 mai 2012, nr. 13-24 din 06 februarie 2013 și nr. 14-478 din 25 martie 2014, modificate prin acordul adițional din 19 decembrie 2014 în sumă de 831 552,62 lei cu termenul de rambursare la 30 decembrie 2015. Bunul gajat constituie recolta anului 2015 din extravilanul s. Ochiul Alb, raionul Drochia, ce constă din grâu de pe 171 ha, în cantitate de 342 t la prețul de 2 lei/kg, la valoarea gajului de 698 000 lei și floarea soarelui de pe 50 ha în cantitate de 75 t la prețul de 4 lei/kg la valoarea gajului de 300 000 lei, în total valoarea bunurilor gajate constituind suma de 984 000 lei (f.d. 31-33).

La 26 ianuarie 2015 contractul de gaj nr. 15-01 din 23 decembrie 2014 a fost înregistrat în Registrul gajurilor (f.d. 34-35).

În cadrul procesului de insolabilitate al societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană”, societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” a depus cerere de validare a creanței în mărime de 50 080,73 dolari SUA, care a fost validată de către instanța de insolabilitate ca fiind creanță chirografară de rangul V (f.d. 15).

Societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” a depus contestație în privința tabelului definitiv al creanțelor solicitând trecerea creanței în sumă de 50 080,73 dolari SUA din categoria creanțelor chirografare în categoria creanțelor garantate.

Instanța de insolabilitate a emis încheierea sus-menționată.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de insolabilitate a examinat pricina cu respectarea normelor de drept procedural.

Din cele constatate mai sus rezultă că creanța societății cu răspundere limitată „Agarista Agricola” în sumă de 50 080,73 dolari SUA este garantată prin contractul de gaj nr. 15-01 din 23 decembrie 2014.

Conform art. 454 alin. (1) Codul civil, gajul este un drept real în al cărui temei creditorul (creditorul gajist) poate pretinde satisfacerea creanțelor sale cu preferință față de ceilalți creditori, inclusiv statul, din valoarea bunurilor depuse în gaj în cazul în care debitorul (debitorul gajist) nu execută obligația garantată prin gaj.

Articolul 1 alin. (1) Legea cu privire la gaj nr. 449-XV din 30 iulie 2001 prevede că gajul este o garanție reală în al cărei temei creditorul gajist poate urmări bunul gajat avînd prioritate față de alți creditori, inclusiv față de stat, la satisfacerea creanței garantate.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că gajul este un drept real constituit în favoarea creditorului asupra unui bun (drept) al altuia pentru garantarea unei creanțe, care îl îndreptățește pe creditor la satisfacerea creanței sale în mod prioritar față de ceilalți creditori din produsul bunului (dreptului) gajat.

Temei pentru constituirea gajului poate servi o prevedere legală, o clauză contractuală sau dispoziția unei hotărâri judecătorești. Dacă nu a fost constituit (perfectat), gajul nu există. Constituirea gajului înregistrat se face prin înregistrare. Înregistrarea are loc la momentul înscrierii lui în registru.

Conform art. 455 alin. (1) și (3) lit. d) Codul civil, gajul este de două tipuri: gajul înregistrat (gajul fără deposedare) și amanetul (gajul cu deposedare)

După natura raporturilor de drept, în categoria de gaj înregistrat intră: gajul bunurilor pe care debitorul gajist le va dobîndi în viitor.

Conform art. 470 alin. (1) Codul civil, gajul fără deposedare trebuie să fie înscris, în modul prevăzut de lege, într-un registru public.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că în baza principiului publicității gajului fără deposedare urmează a fi înscris într-un registru public. Înregistrarea gajului este atât o condiție de constituire a gajului, cât și una care determină exercitarea dreptului de preferință față de terți.

Conform art. 466 alin. (2) Codul civil, gajul înregistrat apare în momentul înregistrării sale, conform normelor stabilite de prezentul cod.

Conform art. 471 alin. (3) Codul civil, din momentul înregistrării gajului nimeni nu poate invoca necunoașterea informației înscrise în registrul gajului.

Astfel, efectele principale ale publicității gajului sunt nașterea gajului și opozabilitatea față de terți. Nimeni nu poate invoca necunoașterea informației despre gaj odată ce a fost înregistrată în modul corespunzător. Prezumția cunoașterii gajului creează premise reale pentru creditorul gajist pentru exercitarea ambelor componente esențiale ale dreptului real de gaj - dreptul de urmărire și dreptul de preferință.

Conform art. 457 alin. (1) și (3) Codul civil, obiect al gajului (bun gajat) poate fi orice bun, inclusiv o universalitate de bunuri, valori mobiliare și drepturi confirmate prin certificate de acțiuni.

Prin contract poate fi prevăzută extinderea gajului asupra bunurilor care vor fi dobîndite în viitor.

Conform art. 11 Legea cu privire la gaj nr. 449 din 30 iulie 2001, gajul asupra bunurilor care vor intra în patrimoniul debitorului gajist în viitor, inclusiv asupra bunurilor viitoare, nu grevează aceste bunuri decît din momentul în care debitorul gajist devine titularul drepturilor gajate. Gradul de prioritate al gajului se stabilește conform art.57 alin.(1).

Din normele de drept citate rezultă că bunurile care vor fi dobîndite în viitor de către debitorul gajist pot face obiectul gajului. Astfel, recolta agricolă viitoare, inclusiv cea care se va recolta de pe pomi fructiferi, viță-de-vie, tufari, copaci pentru lemn. Aceste bunuri pot face doar obiectul unui gaj convențional (prin contract). Chiar dacă un gaj asupra unor bunuri viitoare a fost înregistrat, dreptul de gaj se va atașa bunului dat doar la momentul în care debitorul gajist va dobîndi proprietatea asupra bunului. Gradul de prioritate se stabilește în funcție de momentul constituirii gajului asupra bunurilor viitoare și nu din momentul dobîndirii proprietății de către debitorul gajist.

Prin urmare, legiuitorul a prevăzut posibilitatea constituirii gajului asupra bunurilor viitoare.

Societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochialbeană” și societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” au încheiat contractul de gaj asupra unui bun viitor conform prevederilor legale și l-au înregistrat în modul stabilit de lege.

Contractul de gaj nr. 15-01 din 23 decembrie 2014 încheiat între societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” și societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricola” nu se contestă.

Nu constituie temei de admitere a recursurilor faptul că în urma inventarierii bunurilor debitorului nu au fost găsite cereale de floarea soarelui și că bunurile gajate nu există în natură.

Or, Direcția pentru statistică a raionului Drochia a comunicat la 11 martie 2016 administratorului Budeci Veaceslav că conform raportului statistic 8-agr (Semănatul culturilor de toamnă și aratul de zăble) prezentat de societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în anul 2014 suprafața însemîntată cu grâu de toamnă a întreprinderii a constituit 171 ha (f.d. 79).

Existența terenurilor însemîntate cu grâu de toamnă se confirmă și prin răspunsul societății cu răspundere limitată „Cutezătorul agricol” din 11 august 2015, în care se comunică că la 01 august 2014 a încheiat cu societatea cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” contracte de arendă a terenurilor agricole, care au fost înregistrate la 05 noiembrie 2014, dintre care o parte terenuri erau însemîntate cu grâu de toamnă (f.d. 80).

Conform art. 5 alin. (4) Legea cu privire la arenda în agricultură nr. 198-XV din 15 mai 2003, fructele obținute la exploatarea bunului agricol arendat rămîn în proprietatea arendașului în cazul în care contractul nu prevede altfel.

Conform art. 16 alin. (1) lit. c) Legea cu privire la arenda în agricultură nr. 198-XV din 15 mai 2003, arendatorul este obligat: să plătească arendașului, în cazul rezilierii contractului de arendă înainte de încheierea anului agricol, valoarea fructelor care, deși încă neseperate, vor putea fi separate înainte de sfîrșitul anului agricol în condițiile unei gospodăririi normale. La compensarea valorii fructelor se iau în calcul și datoriile părților la momentul rezilierii contractului.

Prin urmare, revine în sarcina lichidatorului de a verifica existența în natură a bunurilor gajate.

Or, conform art. 66 alin. (1) lit. b) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 administratorul și lichidatorul au următoarele atribuții principale: deschiderea, examinarea, sigilarea, sechestrarea încăperilor de producție, a depozitelor, spațiilor comerciale și administrative, altor asemenea; evacuarea bunurilor și a persoanelor din încăperile ocupate ilegal; inventarierea patrimoniului debitorului, partajarea lui, adoptarea de măsuri pentru conservarea masei debitoare.

Așadar, conform art. 42 alin. (1) și (2) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, creditor chirografar este creditorul negarantat care, la momentul intentării procesului de insolvență, are o creanță patrimonială față de debitor.

Creanța patrimonială a creditorului chirografar se consideră născută pînă la momentul intentării procesului de insolvență în cazul în care raporturile pe care se bazează au apărut pînă la acest moment.

Conform art. 50 alin. (1) și (2) Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, creditorii cu drept de gaj convențional sau legal asupra unui bun din masa debitoare sînt îndreptățiți la satisfacerea prioritara a capitalului împrumutat, a dobînzii și a cheltuielilor aferente din contul bunului gajat.

Prevederea alin.(1) se aplică și: a) creditorului care deține un bun sau un titlu în asigurarea dreptului său; b) creditorului care are un drept de retenție; c) creanțelor persoanelor fizice, născute din contracte de investire în construcția de locuințe.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că în dependență de prioritatea ce o au la satisfacerea creanțelor, creditorii se împart în creditori garantați, creditori

chirografari și creditorii ale căror creanțe au apărut în legătură cu intentarea procesului de insolvabilitate.

Creditorii garantați reprezintă clasa de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvabilitate și sunt asigurate prin garanții reale. Acești creditori sunt îndreptățiți la satisfacerea prioritară a capitalului împrumutat, a dobânzii și a cheltuielilor aferente din contul bunului gajat (ipotecat).

Pe când, creditorii chirografari reprezintă clasa de creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut înainte de intentarea procesului de insolvabilitate și nu sunt asigurate prin garanții.

Având în vedere că creanța societății cu răspundere limitată „Agarista Agricola” este garantată prin contractul de gaj nr. 15-01 din 23 decembrie 2014 înregistrat în modul stabilit de lege, instanța de insolvabilitate corect a admis contestația acesteia și a modificat rangul creanței în mărime de 50 080 dolari SUA din creanță chirografară de rangul V în creanță garantată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016 este legală, iar argumentele invocate în cererile de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile ca neîntemeiate cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se resping recursurile declarate de societatea cu răspundere limitată „Avante” și Rusu Valeriu.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 24 februarie 2016, în pricina la cererea introductivă depusă de societatea comercială „Ochiulalbeană” cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de sine, prin care s-a admis contestația depusă de societatea cu răspundere limitată „Agarista Agricolă” cu privire la trecerea creanțelor din categoria creanțelor chirografare în categoria creanțelor garantate.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan